

Szegedi Péter

Pálya a magasban

Öt kiló zsír, két kiló hús

„Aki a sportokkal foglalkozik, tudja, hogy abban a pillanatban, amint szerepelni kezd a pénz, a sport erkölcsstenné válik, üzletté aljasodik [...] Az etikai értékek fejlesztése csak az amatőr sportokban található fel, minden etikának mellőzése pedig megvan a profiknál.” E gondolatmal ma is azonosulnak mindazok, akik helytelenítik a profi labdarúgók kimagasló fizetését vagy a sportág átláthatatlan viszonyait (mielőtt az olvasó is maradéktalanul egyetértene az eszmefuttatással, jelzem: Gömbös Gyula egyik 1924-es parlamenti interpellációjából idéztem). Kétségtelen azonban, ha egy sportág népszerűvé válik, akkor ott előbb-utóbb valóban „szerepelni kezd a pénz”, s csak idő kérdése, hogy a sport és tőke viszonya mikor hoz létre a tiszta játékkal összeegyeztethetetlen jelenségeket.

TSC-t, hogy a Postást megelőzve, a harmadosztályú bajnokság élén végezzen. A kőbányaiak az ellenfél teljes csapatának reggelig tartó évést-ivást, öt pár cipőt, tizenegy nadrágot és lábszárvédőt ígértek. A mérkőzésen a TSC kapusa felkötött kézzel védett, sikerült is beszédnie hat gólt. A kőbányaiak elismerték, hogy felszerelést ajándékoztak a TSC-nek, ám ezt azzal magyarázták, hogy „szívükön viselik a kisegyesületek gondjait”. A labdarúgó-szövetség fegyelmi bizottsága nem fogadta el e képtelen magyarázatot, a TSC kapusát és a KSC vesztegetőjét örökre eltiltották.

Az 1924/25-ös idény végén kipattant vesztegetési botrány a másodosztályú csapatok közel harmadát érintette. Az élvonalba kerülést jelentő első két helyre három csapat, az Ékszerész, a Húsos és a Terézvárosi TC is pályázott – a sorozatos bundáknak köszönhető, hogy végül egyikük sem szerepelhetett az első osztályban. Először a TTC ötmillió koronával jutalmazta egyik ellenfele kapusát, hogy „lelalsálja” a mérkőzést, majd a Terézváros–Ékszerész rangadó előtt jelezte a bírónak, hogy az Ékszerész meg akarta vesztegetni. Újabb két hét elteltével az Ékszerész–Főv. T. Kör mérkőzés előtt az FTK irányítóit és játékosait fizették le a hazaiak. Az MLSZ hét vezetőt büntetett meg, közülük négyet örökre eltiltottak. Ám a szövetség hiába igyekezett erélyes kézzel rendet vágni a bundázások

Kissé leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy egyéni sportágakban doppinggal, csapatsportágakban bundával szokás jogosulatlan előnyre szert tenni. A bunda két alaptípusát különböztethetjük meg. Az egyik eset a sportfogadásra épül: például az 1981–82-es, híres totóbotrányban több tucat csapatot fizettek le, hogy a pályán az előre megbeszélte eredményre szülessen, a felbujtók pedig totózókban tehettek szert extra-profitra. A „fogadásos bunda” legegyszerűbb és legnehezebben kideríthető módja viszont az, ha nem külső személy, hanem egy csapat labdarúgója fogadnak saját vereségükre – majd valóban kikapnak, s már vehetik is fel nyereségüket. A bunda másik alaptípusában a felbujtó célja saját csapata győzelmének tiltott eszközökkel való kiharcolása. Ekkor az egyesület valamelyik vezetője próbálja rávenni a játékvezetőt, hogy részrehajlóan bíraskodjon, vagy az ellenfél játékosait

dzsungelében, az utolsó fordulóban különösen pikáns eset történt. A Húsos–Kőbányai TE mérkőzésre kilátogatók gólzáporos mérkőzésnek lehettek szemtanúi: a Húsos 12–0-s győzelmének köszönhetően jobb gólarányával megelőzte a Terézvárost, vagyis az Ékszerész társaságában feljutott az első osztályba. Az eredménynél is feltűnőbb volt, hogy a mérkőzés előtt a bírót a kőbányai futballisták rendőri segítséggel távolították el a pályáról, helyüket ifjúsági játékosok foglalták el. Az első magyarázat szerint erre a példátlan lépésre a kőbányaiak vezetője kérte meg a bírót, mivel a futballisták gyanúsán játszottak korábbi, Terézváros elleni mérkőzésükön, s a sportszerűség azt diktálja, hogy most se szerepelhessenek.

Hamarosan kiderült, hogy a kőbányaiak gyakorlatilag bárkinek „lefekdtek”. A Terézváros elleni mérkőzésen ugyanis azért játszott gyanúsán néhány kőbányai labdarúgó, mert az ellenfél megvesztegette őket. Viszont a Húsos meg azért fizetett a kőbányai intézőnek, hogy győzzék le a Terézvárost. Magyarán: a meccs duplán meg volt bundázva, a kőbányai játékosokat a Terézváros, a kőbányai intézőt a Húsos fizette le. A Húsos–KTE mérkőzésen ismét a kőbányai intézőt vesztegette meg a Húsos, aki a mérkőzés előtt közölte öt játékosával, hogy nem léphetnek pályára, cserébe kapnak félmillió koronát, öt kiló zsírt és két kiló húst.

(mindenekelőtt a kapust), hogy ne küzdjenek teljes erőbedobással.

Az első világháború előtt csupán két bundaügy kavart vihart Magyarországon. 1905-ben a Postás csapatát vádolták meg, hogy mérkőzésük előtt a Fővárosi TC két játékosát állás ígéretével lazításra bírták. A Postás győzelmével bajnoki címet szerzett, az eredményt azonban az MLSZ megsemmisítette, így jobb gólarányával az egy mérkőzéssel többet játszott Ferencvárosi TC lett a bajnok. A Postás tiltakozásul kilépett az MLSZ-ből, a Fővárosi TC két játékosát pedig örökre eltiltották a játéktól. Egy 1912-es ügy főszereplője a bírónak volt: a III. ker. TVE egyik vezetője vesztegette meg a MAC elleni találkozójuk játékvezetőjét. Miután az esetre fény derült, az óbudaiakat kizárták az első osztályból.

1919-ben sok szempontból új korszak kezdődött a magyar labdarúgásban. A játék híveinek tábora rohamos gyorsasággal bővült, megnőtt a találkozók tékje, és egyre gyakrabban fordult elő, hogy a háborút követő nyomor megingatta amatőröségükben a sportág szereplőit. Jellemző: az 1920 utáni bundaügyek kivétel nélkül kisegyesületekhez kötődtek (hisz játékosaik nem húzhatnak rendszeresen illegális jövedelmet klubjaiktól), és a szegény sorsú labdarúgók élelmiszerért vagy ruhaneműért adták el mérkőzésüket.

Az első vesztegetési ügy 1921-ben robbant ki. A Kőbányai SC-nek 6–0-ra kellett legyőznie a

Rendőri beavatkozásra valószínűleg azért került sor, mert újra duplán meg lett bundázva a meccs, és a játékosok mindenképpen játszani akartak (talán a Terézváros több zsírt ígért a fiúknak?).

A szövvényes bundaügy végén tucatnyi játékost és vezetőt tiltottak el, a Kőbányát kizárták a szövetségből, a TTC, az Ékszerész és a Húsos bajnoki pontjait megsemmisítették, és megtiltották, hogy az FTK és az Ékszerész egy évig játékost igazoljon. A kommentár szerint „az előtt szórványosan fölbukkanó vesztegetési kísérletekből valósággal rendszer lett. Az anyagi előnyök fölkinálása a tiltott módon való előretörtetésnek eszköze lett azoknak a kezében, akik az anyagi javakat, az üzletet a sport fölé helyezik és a képzelt Eldorádó eléréseért képesek keresztülgázolni tradíciókon, érdemeken, erkölcsi tőkén és általában mindenben, ami együttesen adja a sport etikai erejét.”

Egy évvel később a bundázások már az első osztályt is elérték, a VAC intézője újpesti futballistákat környékezett meg, a vétkes klubot kizárták a bajnokságból. 1926-ban legalizálták a profizmust, a küzdelmek lényegesen sportszerűbb keretek között folytak. A következő húsz évben csupán egyszer, 1931-ben ítélték bundaügyben a szövetség fegyelmi tanácsa. Természetesen a szerzőnek arról nincs tudomása, hogy hány bundát sikerült titokban tartani...